

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
CELJE**

Izpostava Velenje

Metleče 7, 3325 Šoštanj

Tel. 03 898 82 70, GSM: 041 475 478

E-pošta: lidija.diklic@ce.kgzs.si

**KMETIJSKA
SVETOVALNA
SLUŽBA
SLOVENIJE**

Šoštanj, 13.2. 2024

NEVARNI PASJI IZTREBKI

Z občinskimi odloki velja obveznost pobiranja pasjih iztrebkov na javnih površinah. Za neupoštevanje odloka je določena tudi višina kazni. Za kmetijska zemljišča, ki so večinoma v zasebni lasti, takšna obveznost ni opredeljena. Lastniki psov so po splošni odgovornosti odgovorni za povzročitev škode, ki jo je povzročil njegov pes z iztrebljanjem na travnik, pašnik ali njivo. Z izgradnjo kolesarskih stez, ki jih lastniki psov s pridom uporabljajo za sprehode, se je onesnaževanje kmetijskih površin s pasjimi iztrebki še povečalo.

Lastniki psov morajo vedeti, da vsak iztrebek ni gnojilo. Psi namreč z svojimi iztrebki lahko prenašajo več bolezni in med njimi so tudi zoonoze, ki se prenašajo na ljudi in tudi druge vrste živali, predvsem prežvekovalce. Zaradi tega je potrebno tudi na sprehodih izven naselij imeti pse na povodcih in pobirati pasje iztrebke. Zakaj je to pomembno? Z pasjim iztrebkom se onesnaži krma za domače živali. Če se okužijo, lahko prenesejo bolezni na človeka. Živali so pogosto posredno ali neposredno prenašalci okužb in zajedalcev na človeka. Najpogostejši je prenos glist, ki so lahko zelo nevarne prašičem in drugim domačim živalim.

Pri govedu se vedno bolj širi bolezen Neosporozia caninum in je povezana s psi in njihovimi iztrebki. Neosporozia Caninum se prenaša na dva načina : vodoravni ali horizontalni prenos in navpični ali vertikalni prenos. Pri vodoravnem prenosu okuženi psi z blatom izločijo jajčeca, ki v naravi (zemlji, krmi, ali vodi) lahko preživijo še dolgo po tistem, ko blato psa razpade. Govedo je vmesni gostitelj in se okuži pri zauživanju krme, ki je okužena s temi jajčeci. Parazit se naseli v tkiva in celice goveda- gostitelja, kjer se hitro razmnožuje in se preko krvnega obtoka seli v ostala tkiva živali, kjer se skriva v ciste in tam miruje. Ko končni gostitelj- pes poje meso, posteljico ali abortirani plod, v katerem so ciste z parazitom neospora, se konča spolni razvojni cikel parazita. Če se krava okuži v zgodnejšem obdobju brejosti, je večja verjetnost, da bo prišlo do zgodnjega odmrtja plodu ali abortusa.

Pri navpičnem prenosu se lahko okuži plod preko matere v času celotne brejosti. Posledice na teletih so odvisne od količine prisotnega parazita, trajanja okuženosti in učinkovitosti imunskega odziva matere in plodu na okužbo. Abortus ali smrt teleta sta redka, so pa teleta okužena celo življenje. Ženska

teleta prenašajo okužbo naprej na svoje potomce in tako se širi parazit z nespolnim ciklusom naprej med živalmi v čredi. Večina živali ostane okužena vse življenje, saj cepiva ali uspešnega zdravila za enkrat še ni na voljo.

V čredi je navpična okužba pogostejša kot vodoravna, vendar enkrat pride do vodoravne okužbe, torej do prenosa parazita iz okuženega psa preko vode, krme na govedo ali druge prežvekovalce. V praksi se zgodi, da je na kmetijah nenadoma veliko abortusov in pogosto rezultati preiskav in analiz pokažejo povezavo z okuženimi psi na kmetiji ali okolici. Poleg abortusov nastane tudi gospodarska škoda zaradi padca prireje mleka po abortusu, mrtvorojenih, oslavljenih in prizadetih telet, več izločitev živali, nižje vrednosti črede zaradi okužbe in stroškov analiz.

Kako ukrepati za preprečitev vodoravnega prenosa okužbe? Preprečiti je potrebno, da psi ne požrejo posteljice ali splavljena ali mrtva teleta. Preprečevati je treba dostop psom do vseh vrst krme in vode za živali in v hleve, predvsem do brejih živali in telet. Pasje iztrebke na kmetiji, na travnikih, pašnikih ali v bližini krme in vode je potrebno pobirati. Dosledno morajo pobirati pasje iztrebke tudi lastniki psov, ki se sprehajajo po pašnikih, travnikih in dogonskih poteh. Psov se ne sme krmiti s surovim govejim mesom, drobovino in kostmi.

Kako ukrepati za preprečitev navpičnega prenosa okužbe? Črede, kjer je veliko abortusov, je nujno pregledati na prisotnost protiteles v krvi ali na parazita v placenti, abortiranih in mrtvih teletih. Potrebno je redno testiranje živali in postopno izločanje okuženih živali ter nakup samo zdravih živali.

Kvalitetna, neokužena krma je temelj za uspešno in gospodarno rejo živali in je cilj vsakega kmetovalca, zato vse lastnike psov pozivamo, da ravnate odgovorno in iztrebke svojih psov pobirate vedno in povsod, kjer se vaš pes giblje.

Pripravila: Lidija Diklič, kmet. inž.

Vir: Tehnološki list Neosporoza Caninum pri govedu,2020, avtor Jasmina Slatnar, KGZS- Zavod Ljubljana, splet